

Pamięci Ofiar Niemieckiej Zbrodni Pomorskiej 1939

W toruńskim Parku Pamięci Ofiar Zbrodni Pomorskiej w 86. rocznicę tych tragicznych wydarzeń uczczono ofiary hitlerowskich czystek wśród ludności dawnego województwa pomorskiego.

Uroczyste spotkanie zgromadziło 2 października 2024 r. parlamentarzystów, przedstawicieli samorządu miasta i województwa, kombatanów, duchownych, członków organizacji i stowarzyszeń oraz harcerzy. Na początku uroczystości odbyła się wzruszająca inscenizacja z muzyką na żywo przypominająca tragiczne wydarzenia z 1939 roku.

- Podziękujemy harcerzom za piękną, wymowną i wzruszającą inscenizację do słów Herberta, którą powinniśmy pozostawić już bez komentarza. Bo coś powiedzieć, kiedy wspominamy wydarzenia, których nie powinno być. W historii żadnej społeczności nie powinna zaistnieć nigdy, szczególnie kiedy mówimy o zdradzie sąsiadów, bliskich, których znaliśmy, wydawało się, że znaliśmy - **mówił gospodarz uroczystości, marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego Piotr Całbecki.**

- Dziś pochylamy nasze głowy, by oddać hołd wszystkim mieszkańcom Pomorza, którzy zginęli jesienią 1939 r. Chcemy przypomnieć nie tylko o rozstrzelanych na Barbarce – ale mówić również o tych, co polegli w dołach śmierci w Piaśnicy koło Wejherowa, w Mniszku-Grupie koło Świecia, w „Dolinie Śmierci” pod Fordonem, w Łopatkach koło Wąbrzeźna, w lesie Rybieniec pod wsią Klamry w powiecie chełmińskim i setkach innych miejscowości na terenie całego Pomorza – **powiedział prezydent Torunia Paweł Gulewski.** *- Zbrodnia pomorska wzywa nas – współczesnych – do refleksji nad kondycją moralną człowieka. Bo historia tamtych czasów znów się powtarza. Widzimy ją każdego dnia od początku pełnoskalowej agresji Rosji na Ukrainę. Tak jak o zbrodni pomorskiej, nie wolno nam dziś zapomnieć także o zbrodni w Buczy, o ataku lotniczym na teatr w Mariupolu, o zbrodni w Iziumie, o ostrzale Mikołajowa amunicją kasetonową, o ataku rakietowym na kolumnę humanitarną w Zaporozżu. Każda zbrodnia domaga się ukarania zbrodniarzy, woła o opamiętanie, pozostawia przejmującą ciszę, którą mogą*

przerwać tylko słowa modlitwy. Wieczna chwała pomordowanym!

W obecności pocztów sztandarowych i honorowej warty złożono kwiaty i znicze pod pomnikiem upamiętniającym pomordowanych przez hitlerowców mieszkańców Torunia i regionu.

Wojewódzki dzień pamięci ofiar zbrodni pomorskiej jest obchodzony co roku 2 października, w dniu urodzin doktora Józefa Bednarza, psychiatry i dyrektora szpitala psychiatrycznego w Świeciu w 1939 roku, który dobrowolnie poszedł na śmierć z pacjentami tej lecznicy. W tym roku mija 86. rocznica tego wydarzenia. Był on jedną z wielu ofiar ludobójczej akcji „odpolszczania” przez okupantów ziem polskich przyłączonych do III Rzeszy.

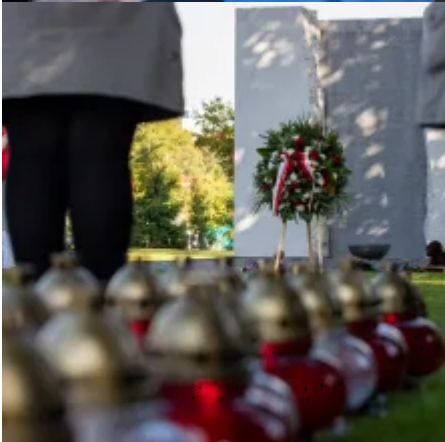
Zaplanowane jeszcze przed wybuchem wojny i przeprowadzone według przygotowanych zawczasu list masowe rozstrzeliwania ludności cywilnej w Polsce, przede wszystkim inteligencji oraz osób zaangażowanych w umacnianie polskości, pochłonęły dziesiątki tysięcy istnień. Na terenie przedwojennego województwa pomorskiego liczbę ofiar, w tym kobiet i dzieci, szacuje się na co najmniej 30 tysięcy. W sposób zaplanowany i systematyczny Niemcy mordowali także chorych psychicznie i osoby niepełnosprawne intelektualnie. Sprawcami mordów byli miejscowi Niemcy zrzeszeni w organizacji Selbstschutz Westpreussen, nadzorowani przez SS. Większość z nich uniknęła odpowiedzialności.

Toruński Park Pamięci Ofiar Zbrodni Pomorskiej 1939 powstał z inicjatywy samorządu województwa w 2018 r. Teren użyczyło i zagospodarowało miasto. Znajdujący się w jego centralnej części monument został zaprojektowany przez toruńskiego rzeźbiarza Zbigniewa Mikielwicza. Prosta bryła pomnika odwołuje się do wyobrażenia zburzonego przez pociski domu – wyrwa w białym kamieniu odstania płytę z wyrytymi nazwami blisko 400 miejscowości, w których Niemcy dokonywali egzekucji. W pomnik została wmurowana urna z ziemią pochodzącą z miejsc kaźni, zebraną przez harcerzy z ZHP i ZHR.

Fot. © UMT 2025, autor: Agnieszka Bielecka, licencja: CC BY-NC 4.0

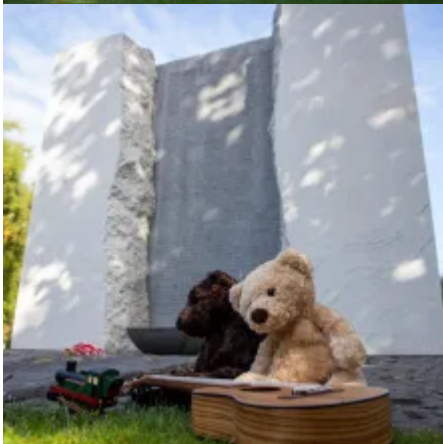

- [Powrót](#)
- [Udostępnij na: X](#)
- [Udostępnij na: FB](#)
- [Drukuj](#)
- [PDF](#)